

ZAMEK KRÓLEWSKI
W WARSZAWIE - MUZEUM
REZYDENCJA KRÓLÓW I RZECZYPOSPOLITEJ

**Szkoła aleksandryjska. Polskie badania archeologiczne i prace konserwatorskie
na Kom el-Dikka 1960-2011**

Szkoła aleksandryjska. Polskie badania archeologiczne i prace konserwatorskie

na Kom el-Dikka 1960 – 2011
Skarbiec Wielki
29 czerwca – 31 sierpnia 2012 r.

Organizator: **Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego**

Wystawa przedstawiła imponujące osiągnięcia polskich archeologów pracujących nieprzerwanie od ponad pół wieku na Kom el-Dikka w Aleksandrii. Leżące w samym centrum współczesnego miasta stanowisko jest jedynym, tak rozległym (ok. 4 hektarów) terenem starożytnej metropolii – stolicy Egiptu Ptolemejskiego – systematycznie badanym przez archeologów. W ciągu pięciu minionych dekad odkryto i przebadano cały śródmiejski kwartał starożytnej Aleksandrii, w tym unikatową budowlę teatralną z jej olśniewającą marmurową widownią, kompleks późnorzymskich cesarskich łaźni i cystern, zespół sal wykładowych aleksandryjskiej akademii, szereg willi z figuralnymi i geometrycznymi mozaikami posadzkowymi.

Rezultaty prac i znaleziska, w tym m.in. zespoły rzeźb, lampek oliwnych, naczyń szklanych i terakot prezentowane były na 53 planszach fotograficzno-informacyjnych, dokumentujących najważniejsze etapy badań i prac konserwatorskich prowadzonych równolegle z wykopaliskami. W ich wyniku, w centrum współczesnej Aleksandrii, powstał unikatowy park archeologiczny z odrestaurowanymi antycznymi budowlami publicznymi, kwartałem mieszkalnym, kolumnowymi portykami i pasażami.

Tytuł wystawy stanowił świadome nawiązanie do terminu „polska szkoła archeologii śródziemnomorskiej”, stworzonej przez profesora Kazimierza Michałowskiego, której Aleksandria od początku była sztandarowym stanowiskiem. Przez ponad pół wieku wykopalisk w Aleksandrii wykształciło się kilka generacji polskich badaczy. Tytuł ten odnosił się też do odkrytych na Kom el-Dikka 22 sal wykładowych – audytoriów tworzących wraz z przebudowanym w VI wieku na aulę amfiteatrem-odeonem kompleks akademicki w późnoantycznej Aleksandrii. Ten unikatowy zespół jest materialnym świadectwem kontynuacji tradycji słynnej szkoły aleksandryjskiej znanej m.in. z osiągnięć w dziedzinie retoryki, prawa, czy filozofii (m.in. Filon, Hypatia, Klemens). Jak dotąd jest to jedyny kompleks akademicki odkryty przez archeologów na terenie całego basenu Morza Śródziemnego, choć podobne musiały funkcjonować w innych centrach antycznego świata.

swiata.

Kulturę materialną i artystyczną antycznej Aleksandrii ilustrował zespół 29 zabytków z Galerii Sztuki Starożytnej i Wschodniochrześcijańskiej, 44 monety z Gabinetu Monet i Medali oraz 16 obiektów ze Zbiorów Sztuki Orientalnej Muzeum Narodowego w Warszawie. Wśród eksponatów znalazło się m.in. marmurowe popiersia ptolemejskiej królowej Berenike, Dionizosa i Serapisa, których kult w Aleksandrii był szczególnie silnie rozwinięty. Niektóre z obiektów pochodziły z polskich wykopalisk w Tell Atrib w zachodniej Deltcie – ważnego ośrodka administracyjnego Egiptu hellenistycznego i rzymskiego, pozostającego w kręgu sztuki aleksandryjskiej. Inne, jak bite w mennicy aleksandryjskiej monety, lampki oliwne, czy zabytki okresu islamskiego reprezentowały kategorie obiektów najczęściej znajdowanych podczas polskich wykopalisk na Kom el-Dikka.

Istotnym dopełnieniem ekspozycji była herma Aleksandra Macedońskiego – gipsowy odlew popiersia, dłuta Lizypa (oryginał w Muzeum Luwru) – użyczona na ekspozycję przez Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie. Co więcej – kopia popiersia Aleksandra, wykonana na zamówienie króla Stanisława Augusta wchodziła w skład kolekcji odlewów gipsowych rzeźb antycznych, tworzonej początkowo w Zamku Królewskim w Warszawie.

Godziny otwarcia: **poniedziałek – sobota: 10.00 – 18.00, niedziela: 11.00 – 18.00. Wstęp wolny**